

JAK STYMULOWAĆ ROZWÓJ MOWY DZIECKA

Trening rozumienia mowy to ćwiczenia, które w naturalny sposób pozwalają sprawdzić w jakim stopniu dziecko rozumie komunikaty słowne, które są do niego kierowane. Jest kilka form ćwiczeń, które można skutecznie w właściwym w każdym momencie w ciągu dnia. Różnią się od siebie konstrukcją i poziomem trudności. Ważne jest, by obserwować reakcje dziecka, próby odpowiedzi na pytania lub ich brak.

Rozumienie dziecka stymulujemy i sprawdzamy poprzez:

- 1) **Proszenie o wskazanie przedmiotów na podstawie nazwy i opisu** (forma ćwiczenia może być dowolna tzn. możemy używać przedmiotów rzeczywistych lub obrazków. Prosimy dziecko by pokazało określoną rzecz, mówimy wyraźnie i głośno jej nazwę: ***Pokaż, gdzie jest kubek? Pokaż gdzie widzisz dom?*** Kolejnym etapem tej formy ćwiczenia jest opis przedmiotu bez użycia nazwy, jedynie z opisem funkcji lub wyglądu rzeczy, wtedy pytamy np.: ***Pokaż, co czytamy? Pokaż, co jest duże i okrągłe? Pokaż, co szczeka?***).
- 2) **Konstruowanie poleceń z gestem i bez gestu /prostych i złożonych/** (ta forma ćwiczeń jest naturalną interakcją z dzieckiem, warto jednak zwrócić uwagę, jakie polecenia dziecko wykonuje bez problemu, a które sprawiają mu trudność. Najłatwiejsza forma to polecenie, które jest wsparte gestem i kojarzone ze znaną czynnością np. **wskazanie na buty i polecenie „Zalóż buty”**. Forma trudniejsza to sam komunikat słowny, czyli tylko polecenie np. „**Weź czapkę**”. Forma jeszcze trudniejsza to polecenia dwu-, trójczłonowe. Ważne jest by wprowadzać je i obserwować, ile elementów polecenia dziecko pamięta np.: ***Podaj mi książkę i usiądź koło mnie. Weź misia i włóż go do wózka.*** Można oczywiście polecenie powtórzyć).
- 3) **Trening wyboru przedmiotu** (w tej formie sprawdzamy rozumienie sytuacyjne; podczas codziennych czynności dajemy dziecku wybór w postaci dwóch przedmiotów, z których tylko jeden pasuje do obecnej sytuacji np. idąc myć zęby trzymamy przed dzieckiem w jednej ręce szczoteczkę do zębów, w drugiej łyżeczkę, mówimy: ***Teraz idziemy myć zęby, co nam będzie potrzebne?*** (możemy użyć nazwy przedmiotów, albo poczekać, aż dziecko samo wybierze; jeśli będzie miało problem ze wskazaniem – pomagamy, nazywamy przedmiot i opisujemy do czego służy) albo np. idąc na spacer trzymamy przed dzieckiem kurtkę i poduszkę, mówimy: ***Idziemy na spacer, co musimy zabrać?***).
- 4) **Zadawanie pytań /dużo i o wszystko/** (ta forma pozwala sprawdzić nie tylko poziom rozumienia mowy przez dziecko, ale przede wszystkim umiejętność wyrażania swojej wiedzy słownie (bardzo ważne!). Dlatego stwarzamy dziecku jak najwięcej możliwości do podjęcia prób odpowiedzi na nasze pytania, które mogą dotyczyć właściwie wszystkiego, a odpowiedzi mogą być krótkie lub długie – byle adekwatne. Pytajmy o wszystko i łączmy to z codziennymi sytuacjami np. ***Czy dzisiaj pada deszcz? Co robi mama? Chciałabyś coś zjeść? W co chciałabyś się pobawić? Gdzie są twoje zabawki?*** Oczekujemy od dziecka spontanicznej odpowiedzi bez naszej sugestii, jeśli ma trudność by odpowiedzieć – pomagamy, ale za chwilę pytamy znów.

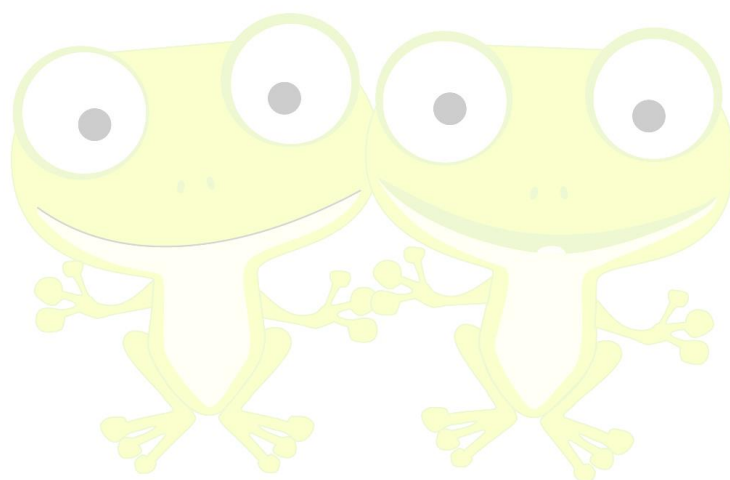
CAŁOŚCIOWA STYMULACJA ROZWOJU DZIECKA

(konsekwencja + systematyczność + cierpliwość)

1. **WYGASZANIE ZACHOWAŃ NIEPOŻĄDANYCH** /nieuzasadnionego płaczu, złości, agresji, wymuszania uwagi poprzez krzyk/. Nie uspokajamy dziecka, które wpada w złość i płacz, poprzez przytulenie i danie tego, czego żąda. To wzmacnia zachowania niepożądane; jeśli tak zrobimy,

dziecko będzie wiedzieć, że jest to środek do osiągnięcia celu i nie zrezygnuje z tego. Zawsze czekamy, aż dziecko się uspokoi, nawet jeśli to trwa bardzo długo. Wymaga to dużej cierpliwości, ale konsekwencja w działaniu przynosi skutki. Spokojnie siedzimy przy dziecku i mówimy do niego np. „*Jak płaczesz, to ja nie wiem, czego chcesz. Powiedz mi albo pokaż, ale najpierw przestań płakać, nie ma powodów do płaczu. Poczekać, aż będziesz spokojna/y*”. Gdy dziecko się uspokoi od razu wzmacniamy tę reakcję słownie („*Pięknie! Uspokoilaś/eś się, pokaż mi teraz, co chcesz?*”).

2. **„ZALEWANIE MOWĄ”** Konsekwentne głośne i wyraźne komentowanie czynności wykonywanych przez dziecko, dostarczanie dużej ilości bodźców słownych, tłumaczenie, opisywanie, opowiadanie itd. To naturalne ale bardzo ważne formy interakcji z dzieckiem. Dzięki nim poznaje i zaczyna rozumieć świat, zapamiętuje! Uczy się.
3. **ZABAWY DOSKONALĄCE SPRAWNOŚĆ RĄK** Doskonalać sprawność rąk rozwijamy mowę! Sprawne dłonie, to sprawna buzia! Dlatego ogromnie ważne są wszelkie zabawy, które angażują ręce: kolorowanie, nawlekanie, ugniatanie, mieszanie, rozdzieranie, układanie. To wszystko stymuluje mowę. Laptopom i smartfonom kategorię NIE!
4. **ZABAWY NAPRZEMIENNE, USPOŁECZNIANIE** Angażujmy dziecko w zabawy z innymi dziećmi i z dorosłymi (jeśli dziecko siedzi obok innego i bawi się zabawką, albo skacze z innym dzieckiem na trampolinie to NIE UCZESTNICZY WE WSPÓLNEJ ZABAWIE; w tym przypadku dzieci nie bawią się razem!). Dzieci bawią się wspólnie jeśli jest między nimi jakaś interakcja (nie chodzi o odległość między nimi), naprzemiennosc w zabawie, podawanie zabawek, kontakt wzrokowy, próby komunikacji werbalnej lub nie. Ważne w rozwoju społecznym dziecka jest to, by kontaktowało się z innymi, dlatego tak istotne są zabawy, które tworzą ten kontakt (*granie w piłkę, zabawy typu „najpierw ja, potem ty”, zabawy parateatralne np. sklep*).
5. **KONTAKT WZROKOWY** Zawsze zwracamy uwagę na to, by dziecko patrzyło na nas, gdy do niego mówimy. My też zawsze patrzymy na dziecko. Kontakt wzrokowy jest bardzo ważny w komunikacji. Jeśli dziecko utrzymuje krótki kontakt, złapmy jego dłonie, dotknijmy nimi swojej twarzy, mówmy głośno, zwróćmy na siebie uwagę.
6. **ZABAWY USPRAWNIAJĄCE APARAT MOWY** Ćwiczenia doskonalać pracę artykulatorów wpływają na wyrazistość mowy. Warto pamiętać, że zróżnicowane fakturowo posiłki to też trening narządów mowy!

Publiczne Przedszkole Specjalne
WESOŁE ŻABKI